

Мовознавство

DOI: 10.26565/2227-1864-2023-93-09
УДК 81'1::811.161.2/.581

Фразеологізми із числовим компонентом *сто* в українській і китайській мовах

Юлія Даниленко

*кандидат філологічних наук,
іноземний експерт Північно-Західного університету
(КНР);*

e-mail: alex.andr62@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-1754-6571>

Стаття присвячена компаративному аналізу українських і китайських фразеологізмів із числовим компонентом *сто* як складником поняття “все”. Цілісного й вичерпного лінгвокультурологічного дослідження поняття “все” на матеріалі фразеологічних одиниць китайської й української мов не проводилося, що зумовлює актуальність статті. Мета статті – уточнити й деталізувати деякі аспекти мовної репрезентації поняття “все” на матеріалі двох мов. У роботі описано роль чисел у китайській традиційній культурі; визначено деякі структурні й культурологічні особливості фразеологізмів у китайській мові; виокремлено, класифіковано, проаналізовано й порівняно фразеологічні одиниці з компонентом *сто* в українській і китайській мовах.

Результати дослідження дають підстави для уточнення змісту поняття “все”. Нумератив *сто* – продуктивний компонент китайських фразеологічних одиниць, в складі яких він може бути темпоральним показником, утіленням уявлення про різноманіття. Узагальнено структурні особливості китайських фразеологізмів: ФО з різною семантикою і конотативним забарвленням мають однакову заперечну структуру; у межах однієї одиниці протиставляються нумеративи 1-100, нумератив *сто* уживається двічі, використовуються нумеративи *сто* й *тисяча*. У китайській мові виявлено еквіваленти українських фразеологізмів із числовим компонентом *сто*. В українській і китайській мовах зафіксовано деякі схожі емоційно-оцінні компоненти досліджуваних одиниць: негативні (покірність, сум, байдужість до життя), позитивні (непереможність, цінність фахівця). У китайській мові більшість фразеологізмів із числовим компонентом *сто* вживається для характеристики певного стану людини, конкретних явищ. Дослідження фразеологізмів української і китайської мов дає змогу поглибити зміст поняття “все” в мовній картині світу їх носіїв. Результати досліджень можуть бути використані в процесі укладання фразеологічних українсько-китайських словників та в практиці вивчення обох мов.

Ключові слова: китайська мова, компаративний аналіз фразеологізмів, фразеологізм із числовим компонентом, число, *сто*.

Антропоцентрична спрямованість сучасної філологічної науки вимагає врахування багатьох факторів. Міждисциплінарний підхід з використанням результатів досліджень різних галузей науки (філософії, мовознавства, історії, культурології, математики, фізики й т. ін.) дає змогу досліджувати лінгвальні й екстралінгвальні факти під новим кутом зору, окреслює перспективи розвитку наукової думки. Такий підхід, з одного боку, допомагає виявити спільні риси в набутках різних культур, що поглиблює взаєморозуміння між народами, з іншого – сприятиме збереженню самобутності культур різних народів. Це зумовлює потребу порівняння українських і китайських фразеологізмів із числовим компонентом *сто* як складником поняття “все”.

Мета статті – на підставі аналізу мовного матеріалу двох мов уточнити деякі аспекти

мовної репрезентації поняття “все”, що зумовлює постановку таких завдань: 1) описати роль чисел у китайській традиційній культурі; 2) окреслити різницю між числами в математиці й їх репрезентацією в мові; 3) визначити деякі структурні й культурологічні особливості фразеологізмів у китайській мові; 4) виокремити в українській і китайській мовах фразеологічні одиниці (ФО) з компонентом “сто” як складником поняття “все”; 5) класифікувати й проаналізувати ці ФО за значенням; 6) порівняти українські й китайські ФО; 7) систематизувати отримані результати, що дасть підстави для уточнення змісту поняття “все”.

Широке коло питань когнітивної науки протягом останнього часу розробляли сучасні вітчизняні науковці, серед яких – харків'яни В. В. Акуленко [2], Н. І. Сукаленко [12], Л. А. Лисиченко [9], О. О. Скоробогатова [11],

О. В. Радчук [10]; дослідниця І. О. Голубовська [5]. На значущість універсалії “все” в мовній картині світу вказувала польська дослідниця А. Вежбицька [4]. Про важливу роль чисел у китайській культурі зазначав французький вчений М. Гране [7]. Проблема фразеології присвячені монографії сучасних китайських науковців – У Гоуа [13], Гао Юнсин [17], Лю Хонюан [18]. Відомий вітчизняний учений В. В. Акуленко запропонував опис структури макрополя кількості [1]. Його ідеї ґрунтуються на наукових доробках Бодуена де Куртене [3], Р. Якобсона [16]. Класифікацію В. В. Акуленка як основу для багатьох досліджень категорії кількості використовують і в сучасних працях за кордоном. Уважаємо, що дослідження нумеративів на матеріалі різних мов дасть змогу не лише детальніше схарактеризувати мовний аспект проблеми, але й суттєво доповнить один із важливих складників мовної картини світу – універсалію “все”.

У статті приклади фразеологізмів цитуємо за такими джерелами: українські фразеологізми – [14], китайські фразеологізми – [6]. У тексті китайські фразеологізми подаємо ієрогліфами, у дужках (...) наводимо пінін, у лапках “...” указуємо буквальный переклад китайського фразеологізму, значення фразеологізму – у лапках ‘...’.

Кількість – одна з найважливіших характеристик, притаманних матеріальним речам; вона завжди мала значення для людей, і це спонукало розвиток науки про числа. У західній традиції процес пізнання спирався на праці Платона, Аристотеля. Китайська культура до Середньовіччя формувалася в досить закритих умовах, її контакти із зовнішніми традиціями були обмеженими, що зумовило розвиток особливостей у деяких галузях китайської культури й наукового пізнання. Нумерологія в Китаї являє собою особливу теорію символізованих просторово-числових структур [8]. Важливу роль нумерології в китайській культурі відзначив французький синолог М. Гране [7]. Філософ А. І. Кобзєв вважає, що нумерологія виконує культуромодельючу функцію. Схарактеризовано три типи об’єктів китайської нумерології: 1) символи, 2) числа, 3) основні онтологічні іпостасі «символів» і «чисел»: інь-ян (阴阳) (темрява – світло), у син (п’ять елементів: вода, огонь, земля, дерево, метал). У системі відображені три основні засоби графічної символізації, притаманні традиційній китайській культурі: символи – геометричні фігури, числа – цифри, інь-ян – ієрогліфи [8, с. 15]. Специфіку основних нумерологічних класифікацій, побудованих на цифрах 2, 3, 5, визначає людський фактор. Число **два** (інь-ян) символізує жіночу та чоловічу природу; **три** матерії – це небо, людина, земля; число **п’ять** символізує

п’ять елементів – вогонь, воду, дерево, метал, землю; усі вони мають відношення до життєдіяльності людини [8, с. 34]. Важливе й число 12 – дюжина, що трапляється в різних народів, зручність його пояснювали використанням пальців для розрахунків. У сучасному Китаї і зараз кількість від 1 до 10 дуже часто показують комбінацією пальців однієї руки. Одне із ключових чисел у концепції людського пізнання – число **сто**. Ці числа мають велике, майже сакральне значення в різних сферах китайської культури: у релігії, міфології, географії, астрономії, математиці, філософії, історії, архітектурі, політиці, мистецтві, літературі, бойових мистецтвах, музиці, побуті.

Числа в математиці відрізняються від їх репрезентації в мові. Бодуен де Куртене на початку ХХ століття наголосив на необхідності розрізняти кількість математичну й мовну, що виражена в європейських мовах числівниками, категорією числа та іншими показниками [3 с. 311–324]. У китайській мові, що належить до ізольованого типу, категорія кількості виражається лексичними засобами, зокрема за допомогою спеціальних рахункових слів, яких у сучасній китайській мові від 80 до 140.

Зазначимо деякі розбіжності в засобах матеріалізації чисел: у мові числа можуть бути позначені не лише цифрами, але й словами-нумеративами та іншими лексико-фразеологічними засобами. Вони часто мають емоційну та образну забарвленість у контексті; сфера їх уживання менш чітка, на відміну від математики. У математиці використовують цифри й знаки із точними дефініціями, натуральний ряд чисел нескінченний, цифри не пов’язані з емоційністю. З використанням цифр і знаків математики можна вирахувати закони природи та Всесвіту.

Сакральні для китайської культури цифри 2, 3, 5 є також частиною числової послідовності Фібоначі 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, і т. д., названої на честь середньовічного математика Леонардо Пізанського (відомого як Фібоначі). За допомогою цих чисел описують явища природи, науки, мистецтва. Якщо кожне число із цієї послідовності поділити на попереднє, значення буде наближатися до унікального показника – 1,618 – золотого поділу, який вважають одним із найважливіших законів гармонізації Всесвіту. Число Фібоначі було знайдено у пропорціях «Вітрувіанської людини» Леонардо да Вінчі, який стверджував, що це математичне число керує Всесвітом. Нескінченна ланка природних явищ функціонує за правилами золотого поділу: рух при створенні еліптичних галактик, траєкторія руху ураганів, рух косяків риб, структура раковини равликів, розташування насіння у соняшнику і т. ін. З математичної точки зору, золотий поділ – ідеальна пропорція, до якої намагається наблизитися все живе і неживе в природі [15]. Можемо зробити висновок, що і західна наука, і китайська традиція спираються

на таку константу як золотий поділ, глибинний зміст якого сучасним вченим ще доведеться з'ясувати.

У китайській лінгвістиці існують широкий і вузький підходи до трактування фразеологізмів. У широкому розумінні до фразеологізмів відносять усі стійкі сполучення слів, приказки, крилаті вислови. У вузькому розумінні під фразеологізмом розуміють ченьюй (成语) – стійкий «компаративний фразеологізм», «готовий вислів» (у європейських мовах фразеологічні одиниці зі схожими характеристиками відносять до ідіом – за класифікацією Ш. Баллі). Зазвичай структура ченьюй складається із чотирьох компонентів (іноді з трьох, п'яти, семи); джерелом більшості з них є літературні твори [6]. У нашій роботі аналізуємо саме ченьюй; надалі ці одиниці будемо позначати термінами "фразеологізм", "китайський фразеологізм", "ФО". Приділяємо увагу китайським ФО із числовим компонентом **сто**, що вживається на першому місці в структурі фразеологізму. Характеристика особливостей репрезентації фразеологічних одиниць із числовим компонентом **сто** в китайській і українській мовах дасть змогу деталізувати деякі складники поняття "все".

Числовий компонент **сто** вживається у фразеологічних одиницях, що характеризують різні прояви людського життя. Для позначення тривалого процесу виховання і розвитку людини в китайській мові використовують фразеологізм 百年树人 (bai nian shu ren) із дослівним перекладом "сто років зрощувати людину". Значення ФО – 'становлення, випестування, виховання людини потребує багато часу'. Усе своє життя людина розвивається, навчається, набуває якихось умінь, навичок, і постійні зміни – перманентний складник її існування. Числовий компонент **сто** як темпоральний показник майже максимальної тривалості людського життя стає одним із репрезентантів поняття "все". В іншому прикладі цей числовий компонент стає втіленням спектру всебічних емоційних проявів: фразеологічна одиниця 百感交集 (bai gan jiao ji) перекладається як "сто почуттів поєдналися разом". Одну із найважливіших людських цінностей – свободу – вербалізовано у ФО 百无禁忌 (bai wu jin ji) – "сто не заборонено". Значення цього фразеологізму – 'без будь-яких обмежень, вільно; усе дозволено; немає ніяких заборон; необмеженість'. Числівник **сто** виражає сукупність різноманітних проявів, що не підлягають обмеженням, а одна із характерних рис китайського менталітету: дозволено все, що не заборонено. За такою самою структурою "сто не..." побудовано й фразеологізм 百无聊赖 (bai wu liao lai) – "сто нецікаво", який має значення 'втратити інтерес до життя; втрати сенс; не знати, куди себе подіти'. У цьому прикладі

компонент **сто** вміщує перелік того, до чого людина байдужа, і складатися він може з будь-яких складників, оскільки сумний настрій, нудьга й зневіра спроможні зіпсувати будь-що. Цей фразеологізм має негативну конотацію на відміну від фразеологізму "сто не заборонено". Значення болю та втрати притаманне фразеологічній одиниці 百身何赎 (bai shen he shu), що перекладається як "сто життів не зможуть компенсувати втрату" й використовується для позначення суму за померлою людиною. Є в китайській мові фразеологізм із компонентом **сто** й для позначення професійних навичок, наприклад, відмінного стрілка (військового або мисливця): 百步穿杨 (bai bu chuan yang), який перекладається як "влучити в лист зі ста кроків". Майстерність стрілка характеризується завдяки уживанню показника відстані *сто кроків*, оскільки це досить далека відстань для влучного пострілу.

Китайській мові притаманні фразеологічні одиниці з двома цифровими компонентами. Розглянемо фразеологізми, у яких подвоєння компонента **сто** посилює загальне значення цілісної одиниці. ФО 百依百顺 (bai yi bai shun) перекладається як "сто разів погодитися, сто разів скоритися" і позначає покірну, слухняну людину, що завжди виконує будь-які накази, погоджується із думками інших, не висловлює заперечень. Цей фразеологізм має негативну семантику. Позитивна семантика притаманна ФО 百战百胜 (bai zhang bai sheng) із дослівним перекладом "сто битв – сто перемог", яку уживають для позначення непереможної людини.

В інших прикладах спостерігаємо в межах однієї одиниці уживання одразу двох числових компонентів: **сто** й **тисяча**. ФО 百岁千秋 (bai sui qian qiu) має переклад "сто років, тисяча осеней" і позначає 'дуже давно історію; довгі роки'. ФО побудована за принципом градації, семантика компонентів значно посилює загальне значення фразеологізму з темпоральною характеристикою. Еквівалентом в українській мові можемо вважати фразеологічне сполучення із *незапам'ятних часів*, хоча в ньому немає числового компонента.

Китайська фразеологія частіше використовує нумератив **сто**, ніж українська, однак виявлено декілька еквівалентів із цим компонентом в обох мовах. Для характеристики різноманітних соціальних явищ у Китаї використовують фразеологізм із негативною семантикою 百孔千疮 (bai kong qian chuang) із дослівним перекладом "сто дірок, сто хвороб". Значення ФО має такі конотації: 1) 'повний занепад, безлад, розвал'; 2) 'багато синців і гематом'. Український еквівалент – фразеологізм *сто лих*, значення якого – 'чимало горя, неприємностей, усілякого клопоту'. Значення цих одиниць збігається за семою 'занепад, безлад'; обидва фразеологізми можна вживати для характеристики широкого кола явищ як суспільного, так і особистого життя. Еквівалентом українського фразеологізму *краще один раз*

побачити, ніж сто разів почути є китайська фразеологічна одиниця 百闻不如一见 (bǎi wén bù rú yí jiàn) – “ніж сто разів почути – краще один раз побачити”. В обох різномовних фразеологізмах є протиставлення нумеративів **одиниця** і **сотня**. Співвідношення **один** – **сто** використано й у фразеологізмі 百不失一 (bǎi bù shī yí), який дослівно перекладається як “із ста не втратити жодного” й має значення ‘сто із ста’, ‘повна гарантія’. Частковим еквівалентом можна вважати українську фразу *на всі сто*, що має такі значення: ‘цілком, повністю’; ‘має позитивні якості, властивості’; ‘заслугує цілковитого схвалення, правильний’. Фразеологічна одиниця української мови позначає вищий ступінь якості й повноти, є втіленням таких проявів, як максимальна кількість, повнота позитивної оцінки.

У китайській мові фразеологізми із числовим компонентом **сто** використовують для позначення певної характеристики речей, загальних понять. Фразеологічна одиниця 百读不厌 (bǎi dú bù yàn) перекладається як “сто разів прочитав і не набридло” й має значення ‘неймовірний твір’; виражає найвищу міру вподобань книги, літературного твору. Фразеологізм 百废俱兴 (bǎi fèi jù xīng) перекладається як “сто зникнень повернулось”; його значення – ‘загальне відродження, підйом; одночасно розпочинати все; усе створювати по-новому; починати все знову’. Компонент **сто** в складі цієї ФО втілює поняття “все” як сукупність нових можливостей, розвиток чогось нового. Уживається для характеристики речей, які поновили після руйнування або зникнення.

Зображуючи різноманіття поглядів, думок і напрямків, у китайській мові використовують фразеологізм 百家争鸣 (bǎi jiā zhēng míng) – “сто шкіл сперечаються”. А для позначення суперечливих поглядів, коли неможливо внести ясність, важко добратися до суті справи, уживають фразеологічну одиницю 百口莫辩 (bǎi kǒu mò biàn), що перекладається як “сто ротів не можуть розібратися”. Значення цих фразем з позиції носіїв мови досить прозоре.

В українській мові виявлено кілька фразеологічних одиниць, які не мають у китайській мові семантичного еквівалента із числовим компонентом **сто**. Серед них – фразема *в сто очей дивитися за* (ким) уживається в значенні ‘уважно стежити за ким-небудь, контролюючи дії, вчинки; старанно пильнувати’. Компонент **сто** позначає не лише велику кількість людей, що дуже уважно спостерігають за кимось. ФО підкреслює важливість подій, які відбуваються, зацікавленість тими людьми, хто створює ці події, або бере участь у них. Тобто кількісний сегмент значення поєднується із ціннісним.

В українській мові фразеологізми з компонентом **сто** вживають для зображення

певного фізичного й емоційного стану людини. Фразему *сто свічок в очах засвітилось* (свічки в очах засвічуються (стають) / засвітилися (стали)) використовують, коли ‘в кого-небудь від сильного удару або болю з’являється зорове відчуття мерехтіння, ряботіння’. ФО як (мов, мовби) *хто на сто коней висадив* має значення ‘хто-небудь перебуває в піднесеному настрої’ і позначає дуже гарний емоційний стан людини, її задоволення. Варіанти ФО *в сто раз / в тисячу разів* мають значення ‘значно, набагато’. Уживання ФО вимагає обов’язкового порівняння, що може містити й позитивну, і негативну характеристику: *він в сто разів кращий за них / він в сто разів гірший за них*.

Нумератив **сто** – продуктивний компонент китайських фразеологічних одиниць, який, за нашими спостереженнями, у кількісному відношенні уживається у декілька разів частіше, ніж в українській мові. У китайській мові числовий компонент **сто** може бути темпоральним показником – з його допомогою в складі ФО репрезентують довгу тривалість подій: для зображення складного процесу виховання і розвитку людини упродовж усього його життя, для позначення дуже довгого часового періоду (*сто років, тисяча осеней*). У ФО може бути втілено уявлення про різноманітність одночасного прояву багатьох різних почуттів і відчуттів, протилежних думок і позицій, суперечливих поглядів, через що неможливо з’ясувати сутність того, що відбувається, дійти до головного, знайти порозуміння.

Структурі фразеологічних одиниць китайської мови притаманні такі особливості: декілька ФО з різною семантикою і конотативним забарвленням (позитивним і негативним) мають однакову заперечну структуру *сто не...*; у деяких фразеологізмах зафіксовано протиставлення нумеративів 1–100; у межах однієї одиниці подвоюється нумератив **сто** (*сто... і сто...*); нумеративи **сто** й **тисяча** можуть уживатися в межах однієї цілісної одиниці; в українській мові виявлено один фразеологізм з такими компонентами (*в сто, тисячу разів*).

Проведений аналіз дав змогу зробити деякі висновки щодо емоційно-експресивної забарвленості фразеологізмів із числовим компонентом **сто** в китайській і українській мовах. У китайській мові фразеологізми з негативним емоційним забарвленням уживають для зображення покірної людини, суму за померлим, байдужості до життя, занепаду та безладу, відсутності порозуміння між людьми, неможливості дійти згоди в справах через суперечливі погляди; позитивне забарвлення притаманне фразеологізмам, що характеризують непереможну людину, свободу людини у вирішенні деяких справ, рівень фахівця (стрілка), процес поновлення зруйнованого, високу оцінку речі (книги). Деякі ФО емоційно нейтральні. В українській мові виявлено позитивно забарвлені фразеологізми для зображення людини в гарному настрої (*сто свічок світяться, на сто коней*

висадив), позначення вищого ступеня якості, міри, повноти (*на всі сто*); емоційно-експресивна забарвленість ФО *в сто разів* і *в сто очей дивитися* залежить від контексту.

Компаративний аналіз китайських й українських фразеологізмів дав змогу виокремити деякі спільні лінгвокультурологічні риси. У китайській мові виявлено еквіваленти українських фразеологізмів (*краще один раз побачити, ніж сто разів почути, сто лих, на всі сто*), у ФО обох мов наявний числовий компонент **сто** як втілення поняття “все”. В українській і китайській мовах схожі деякі емоційно-оцінні компоненти досліджуваних

одиниць: як негативні (покірність, сум, байдужість до життя), так і позитивні (непереможність, цінність фахівця високого рівню). У китайській мові більшість фразеологізмів із числовим компонентом **сто** вживають для характеристики певного стану людини, конкретних явищ; загальні значення ФО досить прозорі для носіїв мови.

Подальша порівняльна характеристика фразеологізмів української і китайської мов дасть змогу поглибити й деталізувати зміст поняття “все” в мовній картині світу їх носіїв. Результати досліджень можуть бути використані в процесі укладання фразеологічних українсько-китайських словників та в практиці вивчення обох мов.

Список використаної літератури

1. Акуленко, В. В. (1990). О выражении количественности в семантике языка. Категория количества в современных европейских языках (с. 7–40). Киев: Наук. Думка.
2. Акуленко, В. В. (1998). Українська мова в європейському контексті: проблема розвитку мовленнєвої комунікації. *Мовознавство*, 2/3, 91–97.
3. Бодуэн де Куртене, И. А. (1963). Количественность в языковом мышлении. Избр. труды по общему языкознанию: в 2 тт. Т. 2. (с. 311–324). Москва: Изд-во Акад. наук СССР.
4. Вежицкая, А. (1996). Язык. Культура. Познание. Москва: Русские словари.
5. Голубовська, І. О. (2004). Етнічні особливості мовних картин світу. Монографія. Київ: Логос.
6. Готлиб, О. М., Му, Хуаин. (2019). Китайско-русский фразеологический словарь. Иркутск: Изд-во ИГУ.
7. Гране, М. (2016). Китайская цивилизация. Москва: Алгоритм.
8. Кобзев, А. И. Учение о символах и числах в китайской классической философии. URL: https://www.phantastike.com/philosophy/doctrine_symbols_numbers/djvu/view/ (дата звернення: 9.04.2023).
9. Лисиченко, Л. А. (2009). Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Монографія. Харків: ВГ «Основа».
10. Радчук, О. В. (2019). Лингвокогнитивная репрезентация понятия «отсутствие» в русском языке. Монография. Харьков: Юрайт.
11. Скоробогатова, Е. А. (2021). Грамматическое представление понятия полноты в русскоязычном поэтическом дискурсе: когнитивная основа и функционирование. *Наук. зап. ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Серія «Літературознавство»*, 2 (98), 168–192.
12. Сукаленко, Н. И. (1992). Отражение обыденного сознания в образной языковой картине мира. Киев: Наук. Думка.
13. У, Гохау. (1996). Культурная лексикология. Харбин: Народное издательство Хэйлуцзян.
14. Фразеологічний словник української мови. URL: <https://slovyk.me/dict/phraseology/%D1%81%D1%82%D0%BE> (дата звернення: 3.04.2023).
15. Число Фибоначчи. Почему оно так популярно в природе? URL: <https://hi-news.ru/science/chislo-fibonachchi-rochemu-ono-tak-populyarno-v-prirode.html?ysclid=lg83wtsrhn9178122> (дата звернення: 9.04.2023).
16. Якобсон, Р. (1985). Избранные работы. Москва: Прогресс.
17. 高永鑫: 《文化视角下的汉语成语研究》, 长春吉林出版集团股份有限公司2021年版, 173.
18. 刘鸿雁: 《汉语成语语义研究》, 北京人民出版社2020年版, 337.

Надійшла до редакції 21 квітня 2023 р.

Прийнята до друку 29 травня 2023 р.

References

1. Akulenko, V. V. (1990). About the expression of quantity in the semantics of the language. In *The category of quantity in modern European languages* (pp.7–40). Kyiv: Nauk. Dumka.
2. Akulenko, V. V. (1998). Ukrainian language in the European context: the problem of development of language communication. *Linguistics*. 1998, 2/3, 91–97.
3. Baudouin de Courtenay, I. A. (1963). Quantitativeness in language thinking. In I. A. Baudouin de Courtenay. *Works on general linguistics: in 2 volumes* (pp. 311–324). Moscow: Izdatielstvo Akademii nauk USSR.
4. Vezhbytskaya, A. (1996). *Language. Culture. Cognition*. Moscow: Russkye slovary.
5. Golubovskaya, I. O. (2004). *Ethnic features of language pictures of the world*. Monograph. Kyiv: Logos.
6. Gotlib, O. M., & Mu, Huaiin. (2019). *Chinese-Russian Phraseological Dictionary*. Irkutsk: IGU Publishing House.
7. Granet, M. (2016). *Chinese civilization*. Moscow: Algorithm.
8. Kobzev, A. I. Teaching about symbols and numbers in Chinese classical philosophy. Retrieved from https://www.phantastike.com/philosophy/doctrine_symbols_numbers/djvu/view/.

9. Lisichenko, L. A. (2009). Lexico-semantic dimension of the language picture of the world. Monograph. Kharkiv: VH «Osnova».
10. Radchuk, O. V. (2019). Linguo-cognitive representation of the concept «absence» in the Russian language. Monograph. Kharkiv: Yurayt.
11. Skorobogatova, E. A. (2021). Grammatical representation of the concept completeness in Russian poetic discourse: cognitive basis and functioning. *Naukovi zapysky*. G. S. Skovoroda KhNPU. The series «Literature Studies». 2 (98), 168–192.
12. Sukalenko, N. I. (1992). Reflection of everyday consciousness in the figurative language picture of the world. Kyiv: Nauk. Dumka.
13. Wu, Guohua. (1996). Cultural lexicology. Harbin: Heilujian People`s Press.
14. Phraseological dictionary of Ukrainian language. Retrieved from <https://slovnky.me/dict/phraseology/%D1%81%D1%82%D0%BE>
15. Fibonacci number. Why is it so popular in nature? Retrieved from <https://hi-news.ru/science/chislo-fibonachchi-pochemu-ono-tak-populyarno-v-prirode.html?ysclid=lg83wtshrhn9178122>
16. Jacobson, R. (1985). Selected Works. Moscow: Progress.
17. Gao, Yongxin. (2021). Research of Chinese Idioms. Changchun: Jilin Publishing Group.
18. Liu, Hongyan. (2022). Study of the Meaning of Chinese Idioms. Beijing: People`s Press.

Submitted April 21, 2023.

Accepted May 29, 2023.

Iuliia Danylenko, Ph.D in Philology, foreign expert at Northwest University (N.1 Rd. Xue Fu Dadao, Chang`an District, Xi`an 710069, P.R. China); e-mail: alex.andr62@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-1754-6571>

Phraseological units with a numerical component *hundred* in Ukrainian and Chinese

Intermedial The article is devoted to a comparative analysis of Ukrainian and Chinese phraseological units with the numerical component **hundred** as a component of the concept “all”. A holistic and exhaustive linguoculturological study of the concept “all” on the basis of phraseological units of the Chinese and Ukrainian languages has not been carried out, that determines the relevance of the article. The purpose of the article is to clarify and detail some aspects of the language representation of the concept “all” on the material of two languages. The paper describes the role of numbers in traditional Chinese culture; certain structural and cultural features of phraseological units in the Chinese language are determined; identified, classified, analyzed and compared phraseological units with the component “hundred” in the Ukrainian and Chinese languages.

The results of the study provide grounds for clarifying the content of the concept “all”. The numerative **hundred** is a productive component of Chinese phraseological units, in which it can be a temporal indicator, the embodiment of the idea of diversity. Structural features of Chinese phraseological units: PU with different semantics and connotative colouring have the same negative structure; within one unit, the numeratives 1–100 are contrasted, the numeral **hundred** is doubled, the numeratives **hundred** and **thousand** are used. The equivalents of Ukrainian phraseological units with the numerical component one hundred were found in Chinese. In Ukrainian and Chinese cultures some emotional and evaluative components are similar: negative (submission, sadness, indifference to life), positive (invincibility, value of a specialist). In Chinese most phraseological units with a numerical component **hundred** are used to characterize a certain state of a person, particular phenomena. The study of phraseological units in Ukrainian and Chinese will deepen the content of the concept “all” in the language picture of the world. The research results can be used in the process of compiling phraseological Ukrainian-Chinese dictionaries and in the practice of studying both languages.

Key words: Chinese, comparative analysis of phraseological units, phraseological unit with a numerical component, number, hundred.
